

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 719
van **LEO PIETERS**
datum: 11 juni 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Opslag kernafval - Advies Vlaamse overheid

NIRAS, de Nationale Instelling voor het Beheer van Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen, organiseert nog tot en met 13 juni 2020 een openbaar onderzoek op basis van het in haar opdracht opgestelde MER (milieueffectrapport) omtrent de beleidskeuze inzake het beheer op lange termijn van hoogradioactief en/of langlevend afval

Deze raadpleging maakt deel uit van de wettelijke procedure met de bedoeling om op termijn in België een site aan te duiden waar het in België geproduceerde nucleair afval definitief beheerd en opgeslagen zal worden.

Omwille van verdragsrechtelijke verboden en/of te hoge kosten/veiligheidsrisico's worden volgende bergingsmethoden in het voorliggende MER verworpen:

- zeeberging;
- berging in de zeebodem;
- berging in een oceanische subductiezone;
- berging in een ijskap;
- (sub)oppervlakteberging;
- berging via directe injectie in de ondergrond;
- berging door fusie van de gastformatie;
- berging in de ruimte.

Uiteindelijk wordt in het voorliggende MER enkel geologische berging als enige mogelijkheid in aanmerking genomen, waarbij berging van het Belgisch nucleair afval op een buitenlandse site niet als politiek haalbaar wordt beschouwd wegens geen draagvlak in andere staten om niet-eigen nucleair afval op te slaan.

Rest uiteindelijk de keuze tussen geologische opslag op een site in België in ondergrondse galerijen of via diepe boorgaten.

Daarbij zouden volgende geologische formaties volgens het MER in aanmerking kunnen komen:

- opslag in evaporieten-zone (Bekken van Bergen en het Kempisch Bekken);
- opslag in kristallijne gesteenten (Z-massief van Brabant (2km diep));
- opslag in kleilagen (Kempisch Bekken (Boomse Klei) en ondergrond van West- en Oost-Vlaanderen (Ieperiaankleien));

- opslag in paleozoïsche argillieten (Massief van Brabant, Kempisch bekken en regio's Namen en Dinant) of mesozoïsche argillieten (Bekken van Bergen, Plateau van Herve, en in de Gaume);
- opslag in leisteenmassieven (Massief van Brabant, de syncline van Neufchâteau, de faciës van La Roche, en de Massieven van Rocroi en Stavelot).

Enkel wat betreft de effecten en risico's inzake de opslag van nucleair afval in kleilagen beschikt NIRAS over wetenschappelijke onderzoeksresultaten, wat betreft de overige geologische opslagmogelijkheden in België zijn nauwelijks of geen wetenschappelijke studies beschikbaar.

Samengevat dient dan ook gesteld dat de federale overheid, na consultatie van de bevolking en de gewestelijke overheden, eerstdaags een beleidskeuze inzake de opslagwijze van nucleair afval zal moeten formuleren op basis van gegevens die nog tal van onzekerheden bevatten.

Een beleidskeuze die ook een verregaande impact zou kunnen hebben op de Vlaamse bevolking en de toekomstplannen die de Vlaamse Regering in het vooruitzicht stelt wat betreft het benutten van de Vlaamse diepe ondergrond, indien op federaal niveau eerstdaags voor geologische berging wordt geopteerd en op termijn zou worden gekozen voor een bergingssite in Vlaanderen.

Heeft de Vlaamse administratie en/of de Vlaamse Regering in het kader van dit openbaar MER-onderzoek een advies opgemaakt of ingediend, of zal zij dat nog doen? Zo ja, wat houdt dit advies dan in?

ANTWOORD

op vraag nr. 719 van 11 juni 2020

van **LEO PIETERS**

Het gecoördineerd advies van de Vlaamse overheid over het Milieueffectrapport (MER) omtrent de beleidskeuze inzake het beheer op lange termijn van hoogradioactief en/of langlevend afval werd op 12 juni 2020 door het departement Omgeving overgemaakt aan NIRAS. Het uitgebreide integrale advies wordt als bijlage toegevoegd. Het advies bevat enerzijds enkele fundamentele algemene opmerkingen en anderzijds belangrijke specifieke inhoudelijke en technische opmerkingen. Een eerste algemene bedenking betreft de filosofie van een ex-ante evaluatie. Het Plan-MER beoogt milieuaspecten te beoordelen, maar er worden amper inhoudelijke elementen meegedeeld, waardoor er geen volledige beoordeling mogelijk is. Er wordt geen overzicht gegeven van de stand van zaken van de kennis over de Belgische situatie na 40 jaar onderzoek. Algemene uitspraken worden niet of amper gestaafd met referenties en inhoudelijke argumentering. Een MER veronderstelt niet dat gezegd wordt dat men het weet, maar wat men weet en hoe men kan aantonen dat de risico's beheerst kunnen worden. Zonder in detail te gaan over en een keuze te maken tussen gastformaties moet het mogelijk zijn om de algemene criteria te verduidelijken waaraan een gastformatie moet voldoen om geschikt te zijn voor berging, maar die ontbreken in het rapport. Het is bovendien niet duidelijk of in de volgende stappen, wanneer de nodige aspecten wel invulling krijgen, opnieuw inspraak mogelijk zal zijn. In 2011 werd het kernafvalplan niet aangenomen omwille van de voorbarige invulling van de keuze voor een gastformatie, met name weinig verharde klei. Vermits niet alle alternatieven evenwaardig onderzocht waren, moest een stap terug gezet worden. Het is evenwel niet duidelijk wat er sindsdien veranderd is, welke onderzoekstappen nog gezet zijn en nog voorzien zijn in de toekomst om hieraan tegemoet te komen. De huidige documenten geven geen duidelijkheid hierover, waardoor het de facto opnieuw lijkt neer te komen op een oplossing in weinig verharde klei, onder meer omdat die al 40 jaar bestudeerd wordt. Hoeveel tijd zal uitgetrokken worden om de andere gastformaties te bestuderen? Een diepgaander locatie-alternatievenonderzoek dringt zich in elk geval op. We hebben als Vlaamse overheid verder inhoudelijke opmerkingen geformuleerd omtrent 1/ het onvoldoende uitgewerkt zijn van de geschiktheidscriteria van een gastformatie, zoals daar zijn diepte en dikte, natuurlijke invloeden, drinkwatervoorraden en ander gebruik van de ondergrond 2/ onvoldoende aandacht voor seismiteit, de rol van breuken en niet natuurlijke gebeurtenissen die allen zeer belangrijk zijn voor de robuustheid, een kenmerk dat voor de 3 types van gastformaties niet wordt vergeleken, 3/ grote risico's bij het concept van berging in diepe boorgaten, 4/ het ontbreken van een degelijke risicoanalyse voor milieueffecten na sluiting, 5/ het ontbreken van een uitgewerkte monitoring na het sluiten van de installatie, 6/ de stelling dat de demonstratie van de veiligheid op lange termijn (lees honderdduizenden tot een miljoen jaren) "haalbaar" is, 7/ het ontbreken van flexibiliteit qua aanpassing van het concept aan voortschrijdend inzicht, 8/ de noodzaak van informatieoverdracht naar toekomstige generaties, 9/ het ontbreken van het concept van duurzaam gebruik van bodemmaterialen bij grondverzet, 10/ tijdelijke constructies aan de bovengrond en ten slotte 11/ de bescherming van grondwater. Voor het volledige advies van de Vlaamse overheid verwijst ik naar de bijlage.

BIJLAGE

[Advies](#)